

Regionálne
združenie
obcí
Hornád

Abovský hlásnik

12 STRÁN

štvrtročník mikroregiónu Hornád

3. ročník, číslo 3

september 2008

Regionálne združenie obcí Hornád: Belža, Čaňa, Geča, Gyňov, Haniska, Kokšov-Bakša, Košická Polianka, Nižná Hutka, Nižná Myšľa, Skároš, Sokoľany, Trstené pri Hornáde, Valaliky, Vyšná Hutka, Vyšná Myšľa, Ždaňa

Dočítate sa:

Čaňa má nový erb 🐾 Kokšov – Bakša vyriešila problém s bývaním 🐾 Predstavujeme štyri obce 🐾 O starý Hornád sa stará mládež 🐾 Navštívili sme archeologické nálezisko

Varene, špivane pastvou pre oči, uši i žalúdky

Také by mohlo byť každý týždeň!

Nedeľný obed - to je niečo ako rituál. Rodina zasadne k stolu, pani domu servíruje, čo vykúzlila. Ak sa k tomuto malému sviatku pridá špecialita, celé poobedie majú rodinní príslušníci o čom rozprávať.

Ak sa dobro dobrým opláca, šíri sa. Odvážne ženy k tomu prispievajú.

Čosi podobného, sa udialo v predposlednú augustovú nedeľu vo Vyšnej Myšli. Varene, špivane nazvali akciu Odvážne ženy, ktoré ju spolu so Zväzom zdravotne postihnutých a obecným úradom zorganizovali na futbalovom ihrisku. „Často nás pozývajú z ostatných obcí, tak sme sa i my chceli nejak zavdačiť a pohostiť ich. Každý mal navariť a potom sme plánovali ochutnávku. My sme pripravili bryndzové halušky a zemiakové placky,“ prezradila nám Odvážna žena **Marta Feketeová**. Najprv od obecného úradu priviezol speváčky po dedine voz, potom zložili kuchársky sľub.

Hutčanské čeregy sú iné

Na to sa už začali odkrývať košíky, hrnce, vňa sa šírila, oči jedli. A nielen oči. Ochutnali sme tri druhy plnenej kapusty. Každá bola iná a každá výborná. Vyskúšali sme šišky i čeregy z Vyšnej Hutky. Okrem toho, že chutili výnimočne, mali v prostriedku dierku. „Je to pre nás typické, tradičné. Volakedy sa čeregy piekli ku kyslej polievke,“ oboznamuje nás **Terézia Töröková** z Hutčanky. A ako chutilo návštevníkom? „Najviac mi chutilo čeregy, dobrá bola i kapusta a divina. Jedla som ju prvýkrát,“ priznala sa **Mária Kiššová** z Bohdanoviec.

Deti sa rady vozili

„Ochutnali sme, páči sa nám tu. Mali by to robiť každý týždeň, ale skôr, aby sme ani neobedovali. Deťom je najlepšie na ekologickom povoze,“ porozprávali domáci z Vyšnej Myšle. Čo mysleli pod výrazom ekologický povoz? Veľmi

Ako to vidí

Vyšli sme z obývačiek

Ak sa nám v dnešnom náročnom živote podarí vytvoriť si priestor na voľný čas, venujeme ho našim najbližším. Verím, že sa Vám to podarilo a že ste v kruhu blízkych načerpali dostatok energie.

Pri pohľade na tohtoročné leto ma však zvlášť potešilo, že oproti minulým rokom je v obciach nášho regiónu cítiť snahu o vzájomné stretávanie sa nielen v rámci rodín či priateľov, ale na organizovaných kultúrno-spoločenských podujatiach. Videli sme sa na dňoch obcí, oslavách výročia prvej písomnej zmienky či dňoch združenia obcí, ktorých bolo tohto roku ako si viac ako doteraz. Na stretnutiach je cítiť hrdosť nad dosiahnutými úspechmi. Veľmi sa teším, že si navzájom vieme takto poradiť či povzbudiť sa v ďalšom napredovaní.

Na našich obciach je vidieť, ako zo dňa na deň opeknievajú, ako sa zlep-

šujú podmienky pre náš život. Práve Vaša podpora vyjadrená účasťou na spoločenskom dianí alebo pri rozhodovaní a realizácii jednotlivých projektov je pre zodpovedných predstaviteľov našich obcí hnacím motorom. Pomáha im Vaše plány uskutočniť. Je dobré, že dokážeme opustiť svoje obývačky. Je dobré, že máme radosť zo vzájomných stretnutí, zo spoločných úspechov. Dá sa nám tak tú krásnu atmosféru spoločných chvíľ zachovať a získanú energiu aj naďalej dokážeme rozdeľovať medzi svojich blízkych, ale aj ostatných, ktorí ju potrebujú.

Ing. Ján Kokarda,
predseda Rady Regionálneho združenia obcí Hornád

jednoduché. Dva kone, pohonič, drevený voz, na ktorom sa plno detí vozilo hádam celé poobedie. Im nešlo ani tak

o jedlo ako o vozenie. Športovci si zahrali futbal, vyšný koniec proti nižnému koncu dediny.

pokračovanie na strane 3

Po dobrom jedle zazneli pekné pesničky.

• • • • • krátke správy

Vynovený web www.regionhornad.sk

Sme radi, že na web stránky Regionálneho združenia obcí Hornád už stále môžete nájsť aktuálne články o kultúre, športe, prírode, o všetkom, čo sa u nás deje. Platné kontakty na obce regiónu sa vám tiež môžu zísť. Doplnili sme i fotografie. Oproti Abovskému hlásniku disponuje web tou výhodou, že naň môžeme informácie pridávať ihneď. Preto, ak budete vedieť o niečom, čo by na webe www.regionhornad.sk určite nemalo chýbať, dajte nám o tom vedieť. Kontakt: Katarína Šimková, tel. 055/ 623 00 70, 0911 192 830, e – mail: ksimkova@communicationhouse.sk.

Koscelek inak

Duchovné miesto, ako Koscelek medzi Vyšnou a Nižnou Myšľou zvyknú označovať, ostalo tento rok bez duchovného. Ekumenickú svätú omšu zrušili, niekoľko desiatok obyvateľov si však pod taktovkou obecných úradov z Vyšnej a Nižnej Myšle aspoň pochutnalo na gulášoch a tešili sa zo spoločne strávenej júlovej nedele.

Na starostovskej púti

Aj náš mikroregión mal 6. septembra zastúpenie na púti starostov v Litmanovej. Zišlo sa tam päťdesiat katolíckych predstaviteľov obcí. Svätá omša bola slúžená za všetkých starostov a starostky na Slovensku. Na pravidelne organizovanej púti nachádzajú vzájomnú podporu pre prácu s ľuďmi a pre ľudí.

red

Počasia vyčíňalo

Rozmary počasia vyčíňali v lete i v našom mikroregióne. Našťastie, nevznikli veľké škody a nikto nebol zranený. Silná búrka sa prehnala obcou Ždaňa. Vietor na niekoľkých miestach vyvrátil stromy, čo prerušilo dodávku elektriny v niektorých častiach obce až do druhého dňa. Najdramatickejší bol pád vyše sto ročnej vrbý na rodinný dom (na zábere). Aj v Košickej Polianke narobila voda starosti. Len 23 centimetrov chýbalo k úplnému zahľteniu mosta na Toryse. Kulminujúcu hladinu dosiahla rieka 25. júla.

red

Po storočiach prišli úpravy odborníkov Čaňa obmenila erb. Prečo?

Pôvodný erb známy od 18. storočia.

Nový erb obce Čaňa.

Obec Čaňa po konzultáciách s Ministerstvom vnútra SR pozmenila svoj erb. Schválilo ho obecné zastupiteľstvo 20. júna 2008 a nový symbol už spĺňa všetky heraldické kritériá.

Dôvod zmeny

Erby našich obcí sú staré i niekoľko storočí. Avšak predsa v období, kedy vznikali, sa pôvodné pravidlá ich tvorby už často krát nedodržiavali, vznikali živelne, bez rád odborných heraldikov. Pred dvomi rokmi Heraldická komisia pri Ministerstve vnútra SR preto vyzvala obce na spoluprácu pri ich úprave. Toto leto svoj erb pozmenila aj obec z nášho mikroregiónu – Čaňa.

Najstarší doklad o jej symbole pri tom poznáme už z roku 1550. Podobne ako veľa iných obecných erbov na Slovensku, mal v štíte lemeš, radlo a hviezdu. Z rokov 1739 i 1839 sú však doklady o ďalšom znaku. Ten Čaňa používala s niekoľkými prerušeniami do roku 2008. Viaceré figúry z tohto pôvodného erbu sa opakujú aj v najnovšom, došlo však k doplneniam či vynechaniam niektorých častí a najmä sa zmenili farby, ktoré viaceré vystihujú symboliku.

liku obcí v tomto regióne. Oba erby si môžete porovnať na obrázkoch. V tom aktuálnom je v dolnej časti štítu časť zeme, na ktorej sedí labuť, vľavo od nej vo zvislej polohe ryba, vpravo klas obilia a v hornej časti štítu hviezda.

Čo vyjadrujú jednotlivé figúry?

Zem – všeobecný základ i stála živiteľka a ochrankyňa ľudí. Je znakom poľnohospodárskeho života ako hlavného odvetvia v minulosti aj v súčasnosti.

Labuť – krásny a majestátny vodný vták. Hojne sa vyskytoval v oblasti dolného Hornádu v minulosti a jeho početnosť teraz opäť stúpa.

Obilný klas – znak tejto úrodnej časti Košickej kotliny. Vyjadruje sebestačnosť ľudí v pestovaní poľnohospodárskych plodín.

Ryba – symbol hojnosti vodstva v chotári obce, a to nielen v rieke Hornád, ale v minulosti tiež v miestnych potokoch Sartoš, Myslavka, Svinský potok a močiar Silva.

Hviezda – vyjadruje našu príslušnosť ku kresťanskej viere a je jedným z najstarších symbolov v erboch slovenských obcí.

dra

Vynovené ihrisko

K dvom konštrukciám – zemeguli a kolotoču zo starej materskej školy v Košickej Polianke pribudli na dvore novej MŠ aj drevená sedačková hojdačka s rebríkom a kyvadlová hojdačka zo zisku z Polianskeho fašiangového plesu. Vďaka finančnému daru spoločnosti U. S. Steel Košice sa deti môžu hrať už aj v drevenom vládiku či v domčeku so šmýkalkou do pieskoviska. Škôlka v Košickej Polianke sa tak stala najkrajšou a najlepšie vybavenou v širokom okolí.

red

Foto: archívy obcí, Ing. Imrich Cibula

• • • • • zaujímavosť

Magické osmičky

Päť magických osmičiek sa stretlo v deň narodenín Imricha Lukáča z Trsteného pri Hornáde. Ôsmeho augusta 2008 oslávil pekných 88 rokov. Srdečne blahoželáme.

88888

Naše obce oslavovali

Ždaňa

Írske tance Roonah, rómska skupina Axela, Mandelinka z Košickej Polianky či ľudoví rozprávači Pali a Feri nechýbali už na desiatom jarmoku v Ždani v poslednú augustovú sobotu. Návštevníci si mohli pozrieť i exotické vtáctvo, okrasnú hydinu alebo si kúpiť rôzne upomienkové predmety.

Belža

Kultúrny život obce pozdvihli oslavy Dňa Belže. Tohto roku sa konal ich druhý ročník a najmä na najmladších čakalo zábavné prevkapanie v podobe nafukovacej lode so šmykáčkou.

Valaliky

Už desať rokov spolupracujú obce Valaliky a Košťany nad Turcom. V rámci 760. výročia prvej písomnej zmienky o obci udelil starosta mnohé ocenenia za rozvoj kultúry, humánny čin či dlhoročné darcovstvo krvi. Otvorili tiež ihrisko pre matky s deťmi pod názvom Detský svet. Bohatý kultúrny program tvorila ŠČAMBA, Železiar či superstarista Robo Šímko.

Čaňa

Už 64. výročie SNP spojili s dňom obce v Čani v spolupráci s jedinou aktívnou zložkou Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v mikroregióne. Po pietnom akte kladenia vencov na obecnom cintoríne za účasti pamätníka Ondreja Vargu pokračovali vystúpenia folklórneho súboru Domovina z Čane, dychovej hudby z Trsteného pri Hornáde a hudobno – zábavnej skupiny ŠČAMBA. Predviedli sa aj mažoretky z klubu RAGTIME z Košíc, tanečná skupina CASSIA i žiaci Základnej školy z Čane. Na záver slávnostne zapálili vatru.

Foto: archív obcí Belža, Valaliky a Čaňa.

Také by mohlo byť každý týždeň!

dokončenie zo strany 1

Z každého hrnca dobrota

Väčšina ľudí však zostala verná názvu i hlavnej myšlienke akcie. Ochutnať a zaspievať. Z Čane priniesli koláče rôznych druhov, tvarohový langoš, makovník, ale i lekvárovo – tvarohový koláč. Ženy zo Sene prezentovali plnenú kapustu i tvarohový koláč. Odvážne ženy ponúkali aj holubky, ako sa plnená kapusta tiež zvykne nazývať, no pridali k nim aj divinu. Dobré jedlo nezostalo bez pochvaly. „Neuveriteľne som sa najedla, všetko som okoštovala. Najviac mi chutili bryndzové halušky a kapusta z Košickej Polianky i labužnícky pripravená divinka,“ rozplývala sa Helena Čikotová zo Slanca.

Po dobrom jedle ešte domáci koláčik a nedeľná pohoda ako vyšitá.

Odvážne ženy však nezaháľali: „A teraz kus potancovac, že by zišlo dolu!“ vyhlásila jedna z nich. Hudba z reproduktorov utíchla, ženy sa pochytili a v kruhu zaspievali. Pokojné nedeľné popoludnie sa predĺžilo až do večera.

„Akcii sme zorganizovali prvýkrát. Odporozorovali sme, čo by mohlo byť lepšie a dúfame, že budeme v tradícii po-

kračovať,“ vyslovila sa starostka Vyšnej Myšle Paulína Guľašová. Aby sme o jedle len nehovorili, prinášame vám recepty na niektoré zo spomínaných špeciálov. Nájdete ich na strane 11.

Text: Katarína Šimková

Foto: autorka

Deťom sa najviac páčil „ekologický povoz“.

Ako prví sa s problémom bývania popasovali v Kokšov - Bakši

V mikroregióne vyrastú bytovky

Na začiatku bol nápad. Podnetom boli drahé pozemky a nedostatok miesta v rodičovskom dome. Mladí ľudia si chcú založiť rodinu a nemajú kde bývať...

Na prvý pohľad možno neriešiteľná situácia. Odšťahovať sa? Nastáňovať sa k svokrovcovi? Pristavovať k domu? A vznikla myšlienka bytovky v Kokšov - Bakši. „Skôr než sa rozhodlo o bytovke, urobil som prieskum. Občania vypísali dotazník, napísali o problémoch s bývaním. Tiež vyplnili, aký byt a kedy by chceli. Vrátilo sa mi 31 žiadostí,“ spomína starosta Cyril Hudák. Po predložení obecnému zastupiteľstvu zisťoval starosta podmienky výstavby. Keď zistil, že podmienky spĺňajú a s vedomím, že bytovku majú aj v územnom pláne, obišiel kus Slovenska.

„Chcel som nájsť vhodnú budovu a vidieť ju na vlastné oči. Nakoniec som zistil, že chcem dom, aký stojí v obci Čučma pri Rožňave. Na odovzdávanie bytovky sme sa prišli pozrieť a potom som začal vybavovať potrebné materiály. Je to riadna kopa papierov,“ pokračuje Cyril Hudák. Prvýkrát sa im podporu získať nepodarilo. Druhý raz to už vyšlo, a tak vo februári 2006 podpísal starosta zmluvu so štátnym fondom rozvoja bývania a v máji začali s výstavbou. Trvala sedemnášť mesiacov. Bytovka stála 25 800 000 Sk, technická vybavenosť (cesta, vodovod, plynovod) 1 400 000 Sk. Dom stavali, vynorila sa otázka, kto sa doň nastáňuje. Z 31 žiadostí niektoré časom odpadli. Do bytovky sa však mohol nastáňovať len ten, kto spĺňal určité podmienky. „Byty sú nájomné, vlastní ich obec. Podmienky boli stanovené všeobecne -

záväzným nariadením obce o pridelovaní nájomných bytov na základe podkladov vyhlášky ministerstva. Príjem nájomcu nesmel presahovať 3,5 násobok životného minima, nemohol byť vlastníkom ani spoluvlastníkom nehnuteľnosti, bytového domu alebo časti bytu, občan musel mať trvalý pobyt na území obce minimálne päť rokov. Mohol to byť však aj niekto, kto sa oženil do druhej obce alebo tu mal predkov a chcel sa do Kokšov - Bakši vrátiť,“ ozrejmjuje starosta.

Na obecný úrad prichádzali žiadosti z Košíc, Čane aj z Gyňova. S budúci nájomníkmi starosta spísal zmluvu o budúcej zmluve. Mesiac pred odovzdaním vylosovali byty. A čo bolo ďalej? „Kolaudácia nám trvala štyri dni, ľudia si mysleli, že sa nastáňujú až na Vianoce a nastáňovali sa už v októbri. V bytovke žije 49 ľudí a pomaly pribúdajú, veď sú to všetko mladé rodiny,“ doplní Cyril Hudák. Starosta sa nám priznal, že sa k nemu na bytovku chodia pýtať z mnohých obcí. Spýtali sme sa preto v Čani, či plánujú aj oni niečo podobné. Starosta Michal Rečka: „V súčasnosti prebieha v našej obci anketa. Ak bude úspešná, pustíme sa do projektu. Kvôli finančnej efektívnosti zvolíme podobný projekt, aký už niekto realizoval.“ Bytovku plánujú aj v Ždani. „Pripravujeme projekt na stavebné povolenie bytovky. Mala by mať šesťnásť až 24 bytov,“ informoval nás starosta Ing. Ján Kokarda.

Prvá bytovka v Kokšov - Bakši bude mať teda čoskoro svojich nasledovníkov.

Text: Katarína Šimková

Foto: Anton Oberhauser

Takýchto bytoviek bude v mikroregióne Hornád viac.

K zlej vode pribudne aj dobrá

Na úvod hádanka... V ktorej obci mikroregiónu Hornád majú päťramennú križovátku? Pomôcka: raz tu natáčal televíznu reláciu pre domácich majstrov nedávno zosnulý populárny slovenský herec Michal Dočolomanský. Stále nič? Tak ešte jedna pomôcka: začali tu už stavebné práce na novom vodovode. Správne! Sme v NIŽNEJ HUTKE!

Z historických dokladov vieme, že Nižná Hutka je veľmi stará dedina a že existovala už v 13., ba pravdepodobne už aj v 12. storočí. Obec sa spomína od roku 1293.

Nenápadná dedinka na úpätí Slanských vrchov patrí k tým, čo lákajú svojou výhodnou polohou neďaleko Košíc. Neustále tam pribúdajú noví obyvatelia. A to napriek problémom, ktoré súvisia predovšetkým s vodou. „Vody je málo a tá, čo máme, je väčšinou zlá,“ hovorí pracovníčka obecného úradu **Marta Rusnáková**. Dnes už svitá na lepšie časy. Nedávno podpísala podstatná časť obyvateľov obce zmluvy o budúcej zmluve s Východoslovenskou vodárenskou spoločnosťou. Práce na vodovode sa už začali. Miestni na čele so starostom Júliom Azarim sú radi, že sa im podarilo nazbierať aspoň 5 % peňazí potreb-

ných na spolufinancovanie z Environmentálneho fondu. „Keby ešte bola kanalizácia, veľa ľudí by to uvítalo,“ hovorí predavačka Monika Némethová.

Žijú športom

Čo v Nižnej Hutke trochu chýba, sú vlastné folklórne či dychové súbory. Kultúrny dom tiež potrebuje súrnu rekonštrukciu. Naopak športom žijú, ako sa patrí. Raritou medzi malými obcami je križovátka piatich miestnych ulíc, ktoré sa spájajú pred obchodom. Naproti nemu stojí kostol reformovanej cirkvi, o niečo ďalej rímsko-katolícky, ktorého hlavná

Časť päťramennej križovátky v Nižnej Hutke.

„lod“ vznikla z bývalej miestnej školy. V súčasnosti obec školu ani škôlku nemá. Starosta pokračuje vo výchove iným spôsobom – napríklad dáva pozor, aby kontajnery s odpadkami boli čo najčastejšie vyprázdňované. Blízko obce možno nájsť aj strelnicu, organizujú sa tu dokonca aj okresné majstrovstvá SPZ.

Obec v televízii

U miestneho obyvateľa **Jaroslava Barabáša** svojho času natáčala Slovenská televízia program Chalupárium. Pán Azari spomína, že **Michalovi Dočolomanskému**, ktorý reláciu uvádzal, sa v Nižnej Hutke veľmi páčilo. Nikomu sa však nepáči jeden z nešvárov. Vandalizmus. Napri-

Prvá písomná zmienka: 1293
Počet obyvateľov: 511
Starosta: Július Azari
Web stránka: www.niznahutka.ocu.sk

klad čerstvo zabetónované zvodidlá za odbočkou z hlavnej cesty Košice – Slanec ktosi čoskoro po betónovaní vytrhol...

Text: Anton Oberhauser
Foto: autor

Dlho očakávaná výstavba vodovodu sa už začala.

Vyšná Hutka – viac záhradkárov ako občanov

Život v obci možno považovať za ritu. Nie preto, že obec osídlili v neolite a bola sídliskom bukovohorskej kultúry. A že od roku 1383 viackrát menila majiteľov. Za 1. ČSR sa vyznačovala poľnohospodárstvom, v rokoch 1938 – 1945 ju pripojili k Maďarsku. Ale: „Záhradkárov je viac ako samotných obyvateľov. Pri počte 95 obývaných domov, máme 315 záhradiek,“ vysvetľuje nám **Mária Janočková**. A čo ich tu láka? „Od Veľkej noci som tu až pokiaľ ma zima nevyženie. Teším sa, keď ráno počujem spievať vtáčky, dýham čistý vzduch. V obchode však nemajú vždy to, čo potrebujem. Problémom je aj úzky most smerom do obce,“ prezrádza **Anton Barna**. Obec sa spolu s Nižnou Hutkou a Nižnou Myšľou vyznačuje i tým, že do nej premáva mestská doprava z Košíc.

Najprv voda, potom odpad

Tento rok patrí medzi ťažiskové úlohy dobudovanie vodovodu. Keď sa práce skončia, príde na rad vybudovanie obecného kompostoviska. Záhradkári prichádzajú z mesta kvôli oddychu, no podľa slov starostky veľmi neprispievajú k čistote. Zo šty-

roch záhradkárskeho oblasti je nutné vyvážať v lete odpad veľkokapacitnými kontajnermi – raz až dvakrát týždenne. Obec plánuje preto kúpiť na ten účel drvičku. V budúcnosti by mali mať obyvatelia možnosť vo vyčlenených hodinách odovzdať odpad. Takto by chceli vo Vyšnej Hutke zlikvidovať živelné vyvážanie smetí.

Ticho vládne

Vyšná Hutka sa vyznačuje tichom.

V roku 1968 prestavali drevenú kaplnku na murovanú. Vojde sa do nej najviac pätnásť ľudí. V súčasnosti sa už omše slúžia v novom kostole a otázkou zostáva, či kaplnku zbúrajú alebo ponechajú.

Mladí ľudia by však naopak privítali viac ruchu: „Usporiadávajú tu plesy na Vianoce, na Silvestra, pre deti. Pre mládež by to mohlo byť lepšie. Nie sú tu bary, diskotéky. Ani potraviny, máme iba jeden obchod,“ poznamenáva **Patricia Ballová**. V obci pôsobí ženská spevácka skupina Hutčanka, ktorá vznikla spontánne pred jedenástimi rokmi pred oslavami obnovy obecných symbolov Teraz sa pôsobenie speváčok rozšírilo aj o rómske rozprávačské umenie, hoci vo Vyšnej Hutke Rómovia nebyvajú.

Prvá písomná zmienka: 1293
Počet obyvateľov: 408
Starostka: Mária Janočková

Text: Katarína Šimková
Foto: autorka, archív Obecného úradu

Vo Vyšnej Hutke každoročne usporiadávajú Deň obce, ku ktorému neodmysliteľne patrí aj futbalový turnaj.

Korčuliarska Kokšov – Bakša

V minulosti ju poznali pod viacerými názvami, či už Boxa, Baxa, neskôr aj s prívlastkami Nižná a Vyšná Bakša, či Tri Bakše. Od 18. storočia ju označovali ojedinele ako Vonkajšia Bakša, no najmä ako Kokšov-Bakša, teda Bakša pri Kokšove, čiže pri terajších Valalikoch, kvôli rozlíšeniu dvoch Bakší v rámci vtedajšej Abovskej stolice. Po roku 1945 sa už výhradne používa názov Kokšov-Bakša.

Nočné stretávky

V Abovskom hlásniku ste si už mohli prečítať o obecnej bytovke. Inšpiráciu pre jej typ zobral starosta z obce Čučma v Rožňave, dom smútku zasa prevzal nápad od obce Hrhov. Teraz sa obyvatelia tešia z rekonštrukcie obecných komunikácií v hodnote 1 926 000 Sk. Malo to aj netušené dôsledky „Nastal tu neskutočný boom. V noci je viac ľudí na ulici ako cez deň! A ako je to možné? Nie je dom, kde by nemali kolieskové korčule. Večer okolo desiatej máte problém prejsť autom po ulici. Nie deti, ale aj ženy aj chlapi pät-

desiatnici sa korčuľujú,“ prezrádza nám starosta.

Chystajú sa projekty

V obci majú veľké plány. Spomenutí môžeme rekonštrukciu kultúrneho domu. Zaučať by mali od strechy a pokračovať celým interiérom. „Nie sú tu veľké problémy. Uvítali by sme kanalizáciu, lebo stavíme dom. Nech sa Bakša rozrastá,“ praje si obyvateľka **Božena Rusnáková**. Na kanalizácii sa usilovne pracuje, hotový je už kilometer výtlačného potrubia do čistiarny odpadových vôd.

V obci si všimnete nezvyčajný kostol, projekt naň doniesli dedovia z Ameriky.

ne odpadových vôd. Do konca roku 2009 by mala byť vybudovaná prečerpávací stanica a výtlačné potrubie v dĺžke 2800 metrov v hodnote cez 7 miliónov, investorom je Východoslovenská vodárenská spoločnosť. Ďalším projektom je oddychová zóna pri Štrkovisku. Obec momentálne zháňa investora.

V Kokšov – Bakši to žije aj kultúrou. Od roku 1983 funguje mužská spevácka skupina Bakšaňe, vo väčšine prípadov po otcov nastupujú synovia. Za zmienku tiež stojí „Odkaz tisícročia“. O necelé polstoročie vykopú spod pomníka padlým vo vojnách listy obyvateľov, ktorí ich tam uložili v posledný deň roku 1999.

Prvá písomná zmienka: 1302
Počet obyvateľov: 1 100
Starosta: Cyril Hudák
Web stránka:
www.koksov-baksa.sk

Text: Katarína Šimková
Foto: Anton Oberhauser

Nová cesta je pre korčuľiarov ako stvorená.

Belža pod korunou tristoročného duba

V Belži doslova dýcha história. Strom zobrazený v jej skoro dvestoročnom erbe totiž stále stojí. Je ním dub osamotený na lúke blízko obce. Jeho vek sa odhaduje na tri storočia! Vyobrazenie stromu sa nachádza na erbe obce, ktorý pôvodne vznikol ako erb Kapľnej Belže v prvej polovici 19. storočia. Už vtedy bol považovaný za mimoriadne starý a za vhodný symbol tunajších obyvateľov. Stále je vyhľadávaným miestom – staršími ľuďmi pre prítomnosť svätého obrazu, mladšími párikmi pre pohodu a peknú scéneriu.

Belža má aj ďalšie zaujímavosti

V minulosti tu stáli až tri obce, Kapľná, Ostrovná a Šándorova Belža, ktoré sa viackrát zlúčili a rozdelili. V roku 1888 vznikla definitívne jedna obec. Pozoruhodným je kostol Nanebovstúpenia Pána z roku 1808. Je najstarším gréckokatolíckym kostolom v tomto mikroregióne a slúži všetkým obyvateľom bez rozdielu vierovyznania.

Vždy je čo zlepšovať...

Čo je aktuálne v súčasnej pokojnej malej obci? „Žije sa mi tu dob-

re, starosta sa snaží. Keď bude voda a kanalizácia, bude ešte lepšie“, vraví obyvateľka **Marta Škovranová**. Starosta **Róbert Prekop** prízvukuje, že všetky rozvody sú už vybudované a čaká sa len na ich kolaudáciu a dezinfekciu, ktoré však môžu prebehnúť až potom, čo sa ukončia práce v Seni. Nedávno obec investovala do nového kvalitného chodníka vedúceho od Obecného úradu k Domu smútku a značné výdavky si vyžiadala likvidácia nelegálnej skládky v jej katastri. Starosta má tiež predstavu o ďalších úpravách v obci, vhodnou by bola nová autobusová zastávka a investícia do budovy Kultúrneho domu. Rozpočet malej obce je však nízky a preto, hoci nápady nechýbajú, ich realizácia musí byť dlhodobějšía.

Podobne ako v ostatných obciach nášho mikroregiónu, aj v Belži je najpopulárnejším športom futbal. Ihrisko tu síce je, ale chýbajú vhodné miestnosti – prezliekárne v jeho blízkosti. S dočasným riešením – umiestnením UNIMO - buniek pomohol starosta obce Kechnec **JUDr. Jozef Konkoly**. Problémom je, že okolité pozemky sú súkromné a zatiaľ nedošlo k dohode o odkúpení náležitej plochy. „Ľudia nechcú pre-

dávať svoje pozemky“, uvádza pre Abovský hlásnik **Mária Tóthová**, obyvateľka, ktorá by v obci taktiež uvítala školu.

Viaceri, najmä mladí, obyvatelia Belže pracujú v zahraničí. Na strane druhej si však túto obec začínajú vyberať ako svoj domov ľudia hľadajúci pokoj vidieka. V súčasnosti začína na jej okraji výstavba desiatich obytných domov, z ktorých len jeden vlastník má odtiaľ korene. Práve v tejto časti katastra stojí stáročný dub a je tak svedkom ďalšieho rozvoja svojej obce.

Jedinečná rarita - prastarý dub.

Prvá písomná zmienka: 1232
Počet obyvateľov: 358
Starosta: Róbert Prekop

Autor: Drahoslav Magdoško
Foto: Katarína Šimková

Veža najstaršieho gréckokatolíckeho kostola v mikroregióne.

Úspech, potlesk, domáca atmosféra

V obyvateľoch doznievajú Dni Regionálneho združenia obcí Hornád, preto sa k nim radi vraciame. Škoda by bola tiež nevyužiť vydané fotografie z akcie. Zaujímalo nás, ako ich prežili jednotliví účinkujúci, ako si na ne spomínajú.

Hoci sme nemali kroje, len tričká, páčilo sa nám. Nazvali nás podľa pesničky Mandelinka komperova a odvtedy sme Mandelinky. Cítíme sa dobre, keď sa stretneme.

Magdaléna Hrabkovská, Košická Polianka

Boli sme tam už viackrát, cítíme sa ako doma. Každý je iný, má to svoje.

Magdaléna Pastorová, Vyšná Hutka, Hutčanka

Povedali nám, že spevu je v programe dosť a vyžiadali si vyslovene mažoretky. Najprv sme vedúcej vraveli: Čo si, veď nás vysmej! A nakoniec sme mali taký úspech, že nás všade pozývajú.

Marta Feketeová, Vyšná Myšľa, Odvážne ženy

Spievalo sa mi ťažšie, potreboval by som viac trénovať.

Cyril Hudák, starosta obce Kokšov – Bakša, spevácka skupina Bakšaňe

red

• • • • • čo o nás píše iní

V Nižnej Myšli našli ďalšie domy staré 3500 rokov

Košice 12. júla (ČTK) - Základy domov starých približne 3500 rokov objavili archeológovia na nálezisku pri Nižnej Myšli neďaleko Košíc. Domy pochádzajú zo staršej doby bronzovej. Odborníci očakávajú, že ešte tento rok objavia pod domami aj hroby, povedal ČTK vedúci výskumu Ladislav Olexa. Nálezisko patrí k najvýznamnejším na Slovensku, archeológovia ho skúmajú už 32. sezónu.

„Podobné základy sme objavili už aj v predchádzajúcich sezónach, v minulosti sa tu našli kovové, hlinené či kostené predmety,“ uviedol Olexa. Základy domov odkryli pri Nižnej Myšli hneď na začiatku novej sezóny. Okrem domov archeológovia už odhalili aj ďalšiu časť opevnenia osady.

SME, 12. 7. 2008

Archeológovia našli zlatý poklad z doby bronzovej

Nižná Myšľa 6. augusta (TASR) - Objavenie 3500 rokov starého, historicky mimoriadne cenného zlatého pokladu je výsledkom doterajších 1,5-mesačných letných archeologických výskumov opevnenej osady a pohrebiska zo staršej doby bronzovej, ktoré už 32. sezónu robí v Nižnej Myšli v okrese Košice - okolie košického pracoviska Archeologického ústavu (AÚ) SAV v Nitre.

Systémový výskum pokračuje aj vďaka dotáciám zo štátneho rozpočtu. S unikátnymi nálezmi sa dnes oboznámil podpredseda vlády SR Dušan Čaplovič a riaditeľ AÚ SAV Matej Ruttkay.

Podľa vedúceho výskumu Ladislava Olexu archeologický objav dokazuje, že už v tých časoch pôsobila v lokalite šperkárka dielňa. K pokladu Olexa spresnil, že ide o súbor piatich šperkov zo zlatého drôtu s hmotnosťou 60 gramov. Miestni šperkári na ich výrobu využívali zrejme lokálne zdroje zlata pri terajšej maďarskej obci Telkibánya. Päťspirálové drôtené obrúčky sa používali ako ozdoba pravdepodobne na ženských vrkoče.

SME, 6. 8. 2008

O vzťahoch medzi samosprávou a občanom Čo môžeme urobiť?

Žijeme tak blízko vedľa seba, že sa nás dotýka každý žal i každá radosť. Vieme o sebe skoro všetko. Dobré i menej príjemné veci. Sú udalosti i príbehy, ktoré musíme vedieť odpustiť a poznať i prípady, na ktoré nesmieme zabúdať. Ako vyzerá naša obec, ako sa bude ďalej vyvíjať, je snom i úspechom nás všetkých.

Sme rôzni. Ak nás čosi trápi, máme pocit krivdy, nespravodlivosti a nepomáha rada spolupracovníkov a najbližších, hľadáme pomoc na úradoch a podľa potreby obchádzame obecnú, mestskú, obvodnú i krajskú.

Niektoré bez problémov zaklope a vstúpi. Iný sa ostýcha, má trému, možno i strach. Vybavovačky nemá rád a administratívny kolos sa mu zdá nekonečný. Prídu i tí, čo sú práve nahnevani na celý svet, spisovný slovník si zabudli doma a ty, úrad, pomáhaj a hneď!

Zamestnanec samosprávy býva teda často prvým, za ktorým prichádzame a očakávame od neho riešenie našej situácie. Ak sa nám nepáči jeho rozhodnutie - je v nás neprospech, stáva sa akýmsi hromozvo-

dom a hromy - blesky na jeho adresu sa len tak sypú. Aj v tomto prípade si ale starosta či úradník musí zachovať odstup, chladnú hlavu, odložiť emócie a trpezlivým vysvetľovaním objasniť riešenie, ku ktorému dospel. Aj medzi nami sa často stáva, že poznáme svoje práva, ale, žiaľ, zabúdame na svoje povinnosti. Niekedy sme príliš prísni a možno i nespravodliví sudcovia - škandalizujeme, ubližujeme. A tak veľaokrát musí aj starosta dokázať odložiť svoje problémy, starosti alebo osobný žal pred dverami pracovne, pretože je rovnako človek ako ostatní, obrniť sa nekonečnou trpezlivosťou a aj keď nie vždy s úsmevom, ale ochotne vypočuť občana a hľadať pre neho najlepšie, najdostupnejšie riešenie, aby sme dospeli spojením samospráva občan k stavu, keď nastane medzi nimi vzájomná úcta, ochota, tolerancia, no najmä dôvera.

Nie sú to frázy, ale niečo, čo je nevyhnutné pre ďalšiu pokojnú existenciu nás všetkých.

S úsmevom je to jednoduchšie.

Paulína Guľašová
starostka obce Vyšná Myšľa

Najprv sme chceli zabrániť divkým skládkam

Územie s veľkým potenciálom

V minulom čísle ste si mohli prečítať o projekte Starý Hornád v Trstenom pri Hornáde. Deti zo základnej školy dostali do správy územie mŕtveho ramena rieky. Najprv ho upratili, neskôr tam trávil hodiny prírodovedy. Vyskytujú sa tam totiž vzácne druhy flóry a fauny, ktoré inde nájsť nemožno. Napríklad volavka popolavá, bocian čierny, orol, kaňa močiarna, sova pálená, rybárik, brehule, kačky divé, či dokonca nádherná volavka biela. Už niekoľko rokov rieka poskytuje potravu pre kormorány a labute biele. Videli tu i labuť čiernu.

Deti ukazujú, že im na životnom prostredí záleží. Spokojné tváre po jednej z brigád pri ramene Hornádu.

Oddychová zóna na dosah

„Prvotným zámerom bolo vymyslieť spôsob, ako bojovať proti divkým skládkam v okolí vodného toku. Bol som presvedčený a stále som, že najlepší spôsob je oslovenie mládeže,“ prezradil aktivista **Rastislav Šelepský**. Jeden nápad však so sebou prináša i ďalšie a tak, ak počasie dovoľí, ešte túto jeseň pribudnú pri starom Hornáde lavičky a náučné prístrešky. Všetkým pripomenú, že miesto, ktoré sa menilo na skládku odpadov, má svojich ochrancov, ktorí sú rozhodnutí z neho urobiť príjemné prostredie pre domácich aj turistov. V súčasnosti rokujú o podpore projektu i s väčšími firmami. „Pekná oddychová zóna, za ktorou niektorí musia cestovať hodiny, sa nachádza za našimi záhradami, len ju zatiaľ nie je vidno. Prednedávnym sme boli splavovať Dunajec v Pieninách. Keď som zazrel na poľskom brehu desiatky ľudí, ktorí sa opaľovali, kúpali v rieke alebo si na ohni opekali nejakú pochúťku, pripomenulo mi to detstvo, keď sme tak isto trávili letné dni pri Hornáde. Vravím si, to isté máme doma, len sme na to nejako zabudli. Toto územie má veľký potenciál,“ pokračuje v rozprávaní Trstenčan Rastislav Šelepský, ktorý sa už živo informuje o možnostiach získania grantov.

Deti sa o prírodu rady starajú

Za zmienku určite stojí, že za celým projektom stoja dobrovoľníci. „S vedením miestnej základnej školy sme rýchlo našli spoločnú reč. Detom sme povedali rovno, kto chce, má možnosť začať sa starať o Hornád a okolie. A všetky chcú. Za niekoľko dní si v škole zriadili veľkú nástenku.

Jediná austrálska labuť a súčasne jediná s takmer čiernym sfarbením a najdlhším krkom zo všetkých labutí. Aj ju videli pri Starom Hornáde.

Celú ju venovali projektu,“ ktorému dali názov *Zachráňme starý Hornád*,“ hovorí s potešením autor projektu. Za cieľ si zatiaľ stanovili upratať priestor až k vode. Keď bude pravidelne pokosené, ľudia sa neodvážia priniesť sem odpad. Veľkú rolu zohráva i osвета detí. Prinášajú problematiku životného prostredia domov, ekológia sa stáva diskutovanou témou. Od septembra sa budú v škole počas krúžku, ktorý už úspešne občianske združenie Sosna implementovalo v Družstevnej pri Hornáde, venovať v rámci Riečnej hliadky prírode viac.

„Sme na začiatku,“ uzatvára Rastislav Šelepský. Už teraz je však vidno, že ak niečo chceme, dá sa to. A zdanlivo jednoduchý nápad môže priniesť pozoruhodné výsledky. Starému Hornádu prajeme všetko dobré, projekt budeme naďalej sledovať.

Text: Katarína Šimková
Foto: archív Rastislava Šelepského a Milana Rajdoša

Prehľad školských zariadení v mikroregióne Hornád

obec	ZŠ			školský klub	MŠ	
	typ	počet tried	počet žiakov		počet tried	počet žiakov
Belža						
Čaňa	plnoorganizovaná	32	725	3 oddelenia	4	84
Geča					1	20
Gyňov					1	24
Haniska	plnoorganizovaná	12	185	2 oddelenia	2	34
Kokšov-Bakša	neplnoorganizovaná	3	34		2	30
Košická Polianka	plnoorganizovaná	8	93	1 oddelenie	1	19
Nižná Myšľa	neplnoorganizovaná	5	67	1 oddelenie	2	27
Nižná Hutka						
Skároš	neplnoorganizovaná	3	44	1 oddelenie	2	35
Sokoľany	neplnoorganizovaná	4	60		1	25
Trstené pri Hornáde	plnoorganizovaná	9	154	1 oddelenie	2	42
Valaliky	plnoorganizovaná	20	448	ZUŠ - 550 žiakov	Všechsvätých - 3 Buzice - 2	61 50
Vyšná Hutka						
Vyšná Myšľa	neplnoorganizovaná	2	29		1	21
Ždaňa	plnoorganizovaná	10	196	1 oddelenie	2	24
	špeciálna internátna	15	143			
	cirkevná	8	56	1 oddelenie		

Informácie poskytol Mgr. Anton Kuzma zo školského úradu obce Čaňa.

V Trstenom pri Hornáde môžete vidieť mnoho druhov vzácných živočíchov. Medzi najvzácnejšie patrí aj volavka biela.

Čo sú to póly rastu?

Čo je pól severný a južný, vieme. S pojmom pól rastu sa však stretávame tiež a v mnohých z nás môže vyvolávať otázky. Po informáciách o princípe Leadra sa budeme venovať práve nim. Pozhovárali s predsedom Regionálneho združenia obcí Hornád Ing. Jánom KOKARDOM, zameraným do témy eurofondov.

Kedy Slovenská republika prvýkrát čerpala financie z fondov EÚ?

Slovensko ako nový členský štát Európskej únie prvýkrát poberalo finančné prostriedky z fondov EÚ v oblasti politiky súdržnosti, ktorú nazývame aj kohézna politika na základe dokumentu Rámec podpory Spoločenstva v rokoch 2004 – 2006. Pre Slovensko bola táto etapa len skrátená. Práve prebiehajúce programové obdobie 2007 – 2013 je tak na základe Národného strategického referenčného rámca pre Slovensko prvým, v ktorom bude mať mož-

nosť využívať zdroje z fondov EÚ v priebehu celého trvania.

Prečo je Národný strategický referenčný rámec taký dôležitý?

Rozdeľuje jednotlivé mestá a obce na Slovensku do tzv. pólů rastu. Poznáme inovačné a kohézne. Podľa tohto rozdelenia sa môžu uchádzať o prostriedky z fondov EÚ v rámci jednotlivých fondov a schválených operačných programov. Znamená to, že nie všetky obce môžu čerpať zo všetkých štrukturálnych fondov a kohézneho fondu.

Ktoré obce z fondov čerpať môžu?

Z týchto fondov sa môžu uchádzať o zdroje len obce zaradené do kohéznych pólů rastu v záujmovom území inovačných pólů rastu alebo mimo neho. Nezaradené obce sa môžu hlásiť len o prostriedky z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre podporu rozvoja vidieka.

Ako sa pri zoraďovaní obcí postupovalo?

Obce zoradili do skupín podľa významu a ich lokalizácie v sídelnom systéme. Vyšpecifikovali sa inovačné póly rastu, záujmové územie inovačných pólů rastu a kohézne póly rastu. Celkovo sa hodnotilo 2 891 obcí, z toho mimo Bratislavského kraja 2818. Inovačné póly rastu tvoria krajské mestá a mestá sídiel obvod-

ných úradov, bývalých okresných úradov a niektoré ďalšie, ktoré majú regionálny hospodársky a spoločenský význam. Inovačné póly rastu automaticky plnia v území aj funkciu kohéznych pólů rastu.

Kohézne póly rastu tvoria centrá osídlenia mikroregionálneho významu. Ich základnou funkciou je zabezpečiť komplexnú základnú vybavenosť pre obyvateľov obce i príľahlých obcí. Ide o obce, ktoré už majú úplne alebo čiastočne vybudovanú, vybudovanú základnú občiansku infraštruktúru a predpokladá sa ich ďalší rozvoj.

Ďakujeme za rozhovor. Ak chcete vedieť, či sa Vaša obec nachádza na južnom či na severnom póle, vyhľadajte ju v tabuľke.

Katarína Šimková

SÚHRNNÝ PREHĽAD ŠTRUKTÚRY SÍDIEL V KRAJI KOŠICE					
Počet obyvateľov a obcí v skupinách			Počet obyvateľov		Počet obcí
			2001	2004	
1	inovačné póly rastu		413 450	412 305	12
2	kohézne póly rastu		199 181	202 700	118
	inovačné a kohézne póly rastu spolu		612 631	615 005	130
3	obce v záujmovom území inovačných pólů rastu podporované z EAFRD		45 075	47 380	75
4	obce mimo pólů rastu a záujmových území podporované z EAFRD		108 306	108 123	235
	obce podporované z EAFRD (3+4)		153 381	155 503	310
	spolu kraj		766 012	770 508	440

ROZDELENIE OBCÍ V REGIÓNE HORNÁD					
Kód obce	Názov obce	Kód okresu	Počet obyvateľov		Kód obce
			2001	2004	
Kohézne póly rastu v záujmovom území inovačných pólů rastu					
521 299	Čaňa	806	4 817	5 013	113
521 400	Haniska	806	1 390	1 365	113
521 582	Košická Polianka	806	914	912	113
522 139	Valaliky	806	3 701	3 913	113
522 261	Ždaňa	806	1 335	1 308	123
Kohézne póly rastu mino záujmového územia inovačných pólů rastu					
521 981	Skároš	806	1 013	1 052	3
Obce ležiace v záujmovom území inovačných pólů rastu podporované z EAFRD					
518 140	Nižná Hutka	806	467	511	110
521 167	Belža	806	358	357	110
521 370	Geča	806	1 482	1 496	110
521 558	Kokšov-Bakša	806	1 057	1 046	110
559 831	Bočiar	806	223	221	110
559 865	Sokolany	806	1 080	1 118	110
521 388	Gyňov	806	582	564	120
521 736	Nižná Myšľa	806	1 304	1 394	120
522 171	Vyšná Hutka	806	367	356	110
522 198	Vyšná Myšľa	806	852	888	120

Súhrnný prehľad štruktúry sídiel v kraji Košice spracoval Ing. Ján Kokarda z dokumentov na stránke MVaRR SR.

Keď na vás mieri hlaveň tanku

Okružle výročie vstupu vojsk Varšavskej zmluvy znamenalo zmenu histórie. Klíčiacu československú demokraciu prevlačovali tanky. Vrátime sa k nej očami pamätníčky, pani Paulíny z Nižnej Myšle.

Spomienka na 21. august 1968 rezonuje v mojej myslí a nie je to nič príjemné. Skôr to bol šok pre každého, ako zlý, strašný sen...

Zobúdzam sa do šedivého rána a chystám sa do práce. Pustím si rádio, zisťujeme, koľko je hodín. Najprv počujeme hudbu, aká znela, keď niekto zomrel. Ako sa hovorí – ticho pred búrkou.

Nastupujeme do práce. Ideme vlakom a po ceste Košicami od stanice najmä na Námestí osloboditeľov stretávame tanky a v nich voja-

kov s puškami namierenými na ľudí. Čoskoro obsadzujú dôležité budovy.

Nie je nám všetko jedno. Každý si len šepká. Čo to má znamenať? Nikto sa neodváža nahlas opýtať: Načo tieto vojská a prečo nás v noci tak prepadli? Hovoríme si, so Sovietskym zväzom na večné časy. Od jednej vojny nás ochránili a teraz na nás prichádzajú s tankami. Najvyššie orgány celý deň vyzývajú vojsko, milíciu a ľudí, aby zachovali rozvahu a pokoj.

Na uliciach sa však tvoria hlúčky

ľudí. Okolo obeda počujeme strelbu. Tanky sa prehánajú po celom meste. Akoby bola skutočná vojna...Tí, čo mali po krk toho, že nemohli žiť tak slobodne ako chceli, cestovať, povedať, čo sa im páči, vykrikovali: Budujeme socializmus s ľudskou tvárou! Bratia Rusi na nás ale prichádzajú s tankami. Skandujú meno Dubček, Svobodu a mnohých iných. Vie sa o nich. Chcú demokraciu.

Zabíjajú ľudí, utekáme kade ľahšie...

Vraciame sa z práce. Na stanici k nám preniká šepot. Pôjde rýchlik z Čiernej nad Tisou s našou delegáciou. Vracia sa z Moskvy do Prahy. Okolo štvrtej poobede rýchlik skutočne prichádza. Dubček, Svoboda

stoja pri otvorených oknách, mávajú a uisťujú nás, že sa iste všetko vyjasní...

Z rádia sa ozýva: „Hranice našej republiky prekročili v noci vojská Sovietskeho zväzu a Varšavskej zmluvy.“

Po auguste 1968 sa naša krajina musela vrátiť do „vyjazdených koľají“. Komunistická strana začala preverovať ľudí, čo vyvrcholilo v roku 1972, keď sa zbavila všetkých „nespolahlivých“ a nepotrebných. Znamenalo to pre nich pád na okraj spoločnosti.

Tie udalosti všetkých hlboko zasiahli a vrátili sa k obyčajnému životu bolo ťažké. A zabudnúť na chvíľu, keď na vás mieri hlaveň tanku, tiež nie je možné...

Navštívili sme pravekú opevnenú osadu na východe

Na mieste činu

V priebehu leta médiá informovali zarezonovali správy o archeologických nálezoch v Nižnej Myšli. Domy staré 3500 rokov, vzácne šperky (viac na str. 6). V minulom čísle Abovského hlásnika ste si mohli prečítať rozhovor so sprievodkyňou v Myšľanskom múzeu Martou Grendelovou. Vybrali sme sa priamo na miesto činu, na archeologické nálezisko v Nižnej Myšli.

Kosti našich predkov čaká ďalší výskum.

„Z mnohých nálezísk sa vystavujú len tie najlepšie kusy. My však prezentujeme takmer všetko, čo nájdeme. Aj to najnovšie,“ prezrádza nám vedúci archeologického výskumu **Ladislav Olexa**. Na nálezisku sa toto leto pracuje od 5. júna do konca septembra. Skúmajú stážiť, dokonca i z Nemecka či Ukrajiny. „Stáž trvá okolo mesiaca. Ľudia, ktorí sú tu dlhšie, sa vracajú počas viacerých rokov i po skončení školy, pretože majú k tomu vzťah,“ pokračuje pán Olexa, ktorý už v Nižnej Myšli trávi 32. sezónu.

Na mieste náleziska bolo kedysi hlavné sídlo minimálne Košickej kotliny zo staršej doby bronzovej.

Živé centrum

Slúžilo tiež ako remeselné centrum, nachádzali sa tu križovatky, trhoviská. Aj nálezy v podobe kostených, hlinených či kamenných predmetov to dokazujú. Hoci sa v našej blízkosti nachádzajú unikáty, nedokážeme si ich ceniť. Alebo často dochádza k prípadom, keď ľudia zo záľuby vyhládajú vykopávky na vlastnú päsť a tým sa dopúšťajú trestnej činnosti. „Nedokážeme vychovávať ľudí k tomu, že sa to nespí. Stráca sa tak výpovedná a historická hodnota predmetov. Vieme, že nemáme zabíjať žaby a bo-
ciary, povedomie o ochrane príro-

dy tu existuje. Teraz nastal čas, aby sa vytvorilo povedomie aj o ochrane archeologických pamiatok. Maďari na to majú samostatné ministerstvo,“ informuje nás **Ladislav Olexa**. Hoci sa vykopávky viažu k minulosti, plánuje sa aj ich budúcnosť. „Už desať rokov v nás hľadá myšlienka o archeologickom skanzene. Nachádzal by sa na rozhraní troch obcí – Ždaňa, Nižná Myšľa a Vyšná Myšľa. Takto by sme mohli realizovať viaceré projekty. Mal by to byť areál oddychový, športový, rekreačný s termálnym prameňom, hotelmi, pohostinstvami. Oddychový bod, kde by sa dal plnohodnotne stráviť celý deň. Otázka je, kedy a či sa to vôbec uskutoční.“ Od vzdialenejšej budúcnosti sme sa dostali aj k blízkej. Dopĺňa **L. Olexa**: „Z Východoslovenského múzea v Košiciach sme kvôli rekonštrukcii do Myšľanského múzea preniesli unikátny štvorhrob a tiež obeťnú jamu, kde

obetovali štyri dievčatá,“ približuje archeológ tak trochu odvrátenú stranu života našich predkov.

Nápady nechýbajú

Plánovaný skanzen so živými ukázkami živých remesiel by mohol byť iným typom múzea, približoval by sa tam život predkov. Hrnčiari, kováleji, stavebníci, všetci by pracovali podľa technológie v staršej dobe bronzovej. Navyše, zapojiť by sa mohli aj samotní návštevníci.

„Cieľom je, aby všetky tu nájdene predmety, počnúc črepami až po zlato boli uchovávané v Myšli. Dnes už nie je problém prejsť 15 kilometrov od mesta. Predstavujem si to tak, že v budúcnosti bude v košickom múzeu len nápis a pútač, čo sa dá nájsť v Nižnej Myšli. Budeme konkurovať kamenným budovám,“ končí svoje rozprávanie pracovník Slovenskej akadémie vied.

Text: Katarína Šimková

Foto: ao

Čo skrýva tento kruh? Pýta sa **Ulrich Wilhelm Fries**, ktorý je na vykopávkach už 14. rok.

Policajná naháňačka vo Vyšnej Hutke Páchatelom lopta

Muži zákona z Bohdanoviec sa riadne zapotili. Obyvatelia Vyšnej aj Nižnej Hutky im nielenže nepomohli, ale priam sťažili honbu za unikajúcim páchatelom zvláštneho tvaru.

Prenasledovanou bola lopta, mies-
Vítazi turnaja

tom činu futbalové ihrisko a policaj-
né uniformy vystriedali športové dresy. Bohdanovskí policajti si totiž merali

sily s mužstvami Vyšnej a Nižnej Hutky. Streli sa na tradičnom futbalovom turnaji 5. júla 2008 počas osláv Dňa obce. Súťaž usporadúva Vyšná Hutka a po-
zýva na ne futbalové tímy najbližších

obcí. Nemôže preto chýbať susedná Nižná Hutka a tento rok aj spomínaný policajný zbor. Vy-
hralo domáce mužstvo starších z Vyšnej Hutky.

Futbalové nadšenie sa však na tomto

turnaji netýkalo len mužov. Deti sa potešili rôznym súťažným hrám a odmenám v podobe medailí a sladkostí. Ženy z Vyšnej Hutky zase pripravili veselé prevkapanie s predstavením roztieskávačiek. Futbalový turnaj tak mal všetko podstatné: šikovných futbalistov, oduševnené poz-
budzovačky, fandiace publikum a následne príjemné pokračovanie osláv.

dra

foto: archív obce Vyšná Hutka

Torta ako vyšitá. Z kuchyne vyš-
nohutičianskych žien.

V Čani to opäť žilo športom...

Svetová špička sa síce kvôli zaneprázdnenosti nemohla zúčastniť, ale tenisový turnaj štvorhier v Čani získava na popularite. Ide o jediný takýto turnaj v našom mikreregión. Osmý ročník odštartoval 25. júla. Prihlásilo sa osemnásť dvojíc, najmä z okolia, ale niektorí boli aj z Košíc, či až z Betliara. Po troch dňoch vyradovacích zápasov sme 27. júla spoznali tohtoročných víťazov. Stali sa nimi **Šoltés Bartolomej** a **Rudolf Tomčo**, ktorí si prevzali „Pohár starostu obce v tenise“. Druhí skončili **Miroslav Stankovič** a **Milo Štefan**. dra

Skároš opäť presvedčil - vyše 180 účastníkov

Sú turistické podujatia s cennou tradíciou. Takým je aj Prechod Slanským pohorím, ktorý organizuje Obec Skároš. Posledný augustový deň bol už jeho 31. ročníkom. V prezentačnej knihe tentoraz pribudlo okolo 180 podpisov účastníkov. „Prichádzajú ľudia z okolitých obcí, ale aj z Košíc. Nie všetci sa zapisujú, určite ich preto bolo viac“, chváli podujatie obyvateľka Skároša, **Elena Molnárová**, tiež účastníčka prechodu. Túra s dĺžkou 15 kilometrov mala obvyklý trasu. Začínala pri obecnom úrade a viedla popod Červený vrch ku chate Karolka, kde podujatie pokračovalo opekaním a príjemným posedením. dra

Uličníci v Trstenom

Ako ste zohratí so svojimi susedmi? Obyvatelia Trsteného pri Hornáde určite výborne, pretože v júli si spolu zahrli na IV. ročníku „uličkového“ turnaja vo futbale. Organizátor podujatia TJ Trstené stanovil rafinovanú podmienku. Všetci hráči v mužstve mali byť z jednej ulice. Futbal si na tomto ročníku zahralo šesť tímov. Víťazné družstvo z uličky „Od Bakšaja“ hralo pod názvom „Magazín“. Súpermi boli aj vysoké teploty, no nikoho neodradili a turnaj prebehol v dobrej nálade. dra

Finále po polnoci

Finálový zápas X. ročníka minifutbalu v Trstenom pri Hornáde štartoval pol hodiny po polnoci! Dôvod? Vysoký záujem a účasť. Na tohtoročné Obecné majstrovstvá v minifutbale sa prihlásilo 85 hráčov, ktorí odohrali 38 zápasov. Svojím nadšením rozjasnili cez deň spočiatku zamračenú júlovú oblohu a príchod noci im vôbec nevadil. Mužstvá si vyberali svoje názvy, poradie na prvých štyroch miestach vyzeralo preto takto: 1. Joga Bonita, 2. Víťazi, 3. Bobalky, 4. Lentilky. Organizátorom podujatia bol Ľubomír Rybár, majiteľ firmy Quatro. dra

Nová značková trasa

Skárošská vyhliadka

„Komisia značenia Klubu slovenských turistov nás oslovila a my sme neváhali a zapojili sa. Nachádzame sa v piatom, najvyššom stupni ochrany. Na trase pribudli nové tabuľky, značky,“ tešilo starostu obce Skároš **Ing. Štefana Elizeuša**. V rámci pochodu priateľstva na Veľký Milič sprístupnili Klub slovenských turistov v spolupráci s obcou Skároš a Komisiou značenia Košice – mesto novú turistickú značkovú trasu na hraničnom hrebeni s veľmi peknými výhľadovými miestami na trase Skároš – Malá Márovka – Veľký Milič s konečnou zastávkou v maďarskej Hollóháze. Z jedného bodu vidno Košice, Tatry, Slovenský kras aj Zemplínske vrchy na maďarskej strane.

Keď prejdeme o kus ďalej, uvidíme z hrebeňa na druhú stranu, Zemplínsku Šíravu, Vihorlat či Karpatskú oblasť na Ukrajine. Na Malú Márovku to je asi 6 km, trvá to asi hodinu a pol.

Trasa vedie chráneným územím Milič, cez vrch Veľký Milič. Tento rozsiahly starovulkán sa nachádza vo výške 895 metrov nad morom, je druhým najvýznamnejším zo samostatných celkov sopečného masívu Milič. Pôvodné lesné porasty majú miestami pralesovitý charakter, najmä v masíve Veľkého Miliča. Pri túre si môžeme všimnúť pre toto územie významné skalné útvary a sutinové polia s osobitnými rastlinnými a živočíšnymi spoločenstvami. Nájde tu vzác-

ne druhy dravcov, sov a spevavcov. Na území Miliča navyše zaznamenali výskyt 12 biotopov a štyri druhy živočíchov európskeho významu. Celé územie je súčasťou chráneného vtáčieho územia Slanské vrchy. K najväčším zástupcom vtáctva patrí orol kráľovský, orol krikľavý, včelár lesný, sova dlhohovostá, daťeľ bielochrbtý i haja tmavá.

Nová turistická trasa je pohraničný turistický chodník. „K jeho otvoreniu nás viedol podnet Klubu slovenských turistov. Zhruba 90 hraničných prechodov na Slovensku sa malo spojiť so susedmi. Trasa je značená žltou značkou, vychádza zo štátnej normy,“ prezradil **Jozef Kalapoš**, predseda Komisie značenia Košice – mesto.

Nový chodník je dlhý asi štyri kilometre, prechádza pekným úsekom. Časť by sa dala prejsť aj na bicykli, nepodari sa vám však dostať až na Skárošskú vyhliadku. Krstili ju 19. apríla, zatiaľ nie je zaznačená na žiadnej mape.

šim

Foto: archív obecného úradu Skároš

Žltá značka vedie ku Skárošskej vyhliadke.

Skárošská vyhliadka z Márovky.

Plnená kapusta – holubky

Ak chceme, aby bola plnená kapusta dobrá chutná, potrebujeme:

1 kg ryže
2 kg mäsa – 1 kg nemastný bôčik, 1 kg pliecko – všetko pomleté

Do toho pomelieme cibuľu, dáme čierne korenie, soľ, trochu vegety. Zvlášť v kastrolku zohrejeme masť, pridáme cibuľku, cesnak, nahreje sa. Keď je cibuľka dozlatista upečená, pridáme paradajkový pretlak, červenú papriku a to vylejeme do zmesi s mäsom. Pridáme vajíčko. Dobré premiešame. Kapustu poparíme, naplníme listy. Do hrnca dáme kyslú kapustu, masť, rascu, bobkový list, posolíme, naspodok dáme červenú papriku a jednu ku druhej ukladáme holubky. Na vrch dáme kyslú kapustu, paradajkový pretlak premiešaný s vodou a zalejeme. Varíme hodinu od bodu varu.

Dobrá chuť s odkazom: Kapusta je dobrá, keď je mäsitá.

Recept nám prezradila Magdaléna Janočková z Košickej Polianky.

Tvarohovo – lekvárový langoš

Potrebujeme:

1 kg múky
2 droždia
½ litra mlieka
3 žltky
z bielkov vyšľaháme sneh
2 až 3 dcl oleja a trochu masť
3 lyžice cukru
1 prášok do pečiva

Pripravíme cesto. Mlieko, droždie a cukor zohrejeme, necháme kysnúť. Vytvoríme sedem bočníkov, rozvalkáme ich a naplníme tvarohom a lekvárom. Prehneť zo štyroch strán, vznikne nám langoš, potrieme vajíčkom. Keď sa koláč upečie, natrieme ho olejom.

Recept nám nadiktovala Mária Budzová z Čane. Dobrá chuť aj ku koláču!

Súťažte, odmena vás neminie!

Sme radi, že ste v lete oddychovali. K tomuto tvrdeniu nás vedie odozva na naše dve súťaže z minulého čísla Abovského hlásnika. Nedostali sme totiž ani jednu odpoveď. V prvej z nich nás zaujímalo, čo je snovadlica. Našli sme ju totiž v Myšľanskom múzeu. Je to nástroj na navíjanie nití pri príprave osnovy na krosná.

Druhá súťaž vám poskytovala priestor na prezentáciu najobľúbenejšieho miesta v mikroregiónu Hornád a dôvod, prečo sa vám páči. Odmenou bolo najnovšie CD ŠČAMBY. Keďže sa prázdniny len nedávno skončili, rozhodli sme sa súťaž predĺžiť. Veríme, že máte veľa zážitkov, s ktorými sa s nami radi podelíte.

V tomto čísle vám prinášame osemsmerevku. Za správne riešenie môžete vyhrať knihu o Nižnej Myšli od Ladislava Olexu a dočítať sa tak viac o vzácnosti histórii. Odpovede na obe súťaže nám môžete poslať na poštovú adresu redakcie, ktorú nájdete na poslednej strane. **red**

OSEMSMEROVKA

N	I	Č	N	E	K	A	Z	T	E
Í	Č	L	S	E	M	A	F	O	R
A	U	L	O	M	I	L	O	P	B
K	V	A	U	A	E	K	A	E	O
N	S	V	T	K	A	K	S	L	D
E	E	O	,	A	Y	A	A	K	E
I	N	K	K	N	O	D	D	P	N
Ž	I	S	E	I	O	N	A	I	A
U	C	I	M	B	A	L	L	L	Z
R	A	E	N	A	Č	J	I	L	I

BODALO, CIMBAL, ILIJČAN, IMO, INAKAM, KLEPOT, NEDOBRE, RUŽIENKA, SADALI, SEMAFOR, SENICA, SKOVAL, UKYDALI, UL

Sused ma volá Mičuríneč

Lepšie som si nemohol želať

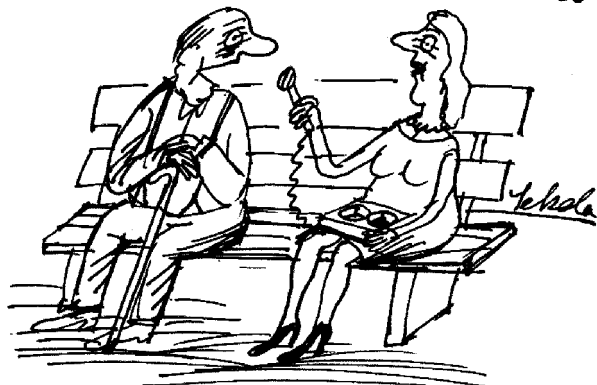
„Som rád, že tu žijem. Prišiel som z hornatého nehostinného kraja a tu mám všetko, čo potrebujem. Mesto i rieka Hornád sú blízko, lepšie som si nemohol želať. Mám šťastný život,“ vyznáva sa. Karikatúram holduje už tridsať rokov, najplodnejšie obdobie bolo preňho po revolúcii. Nachádzal veľa tém ako prezliekanie kabátov, obrázky uverejňovali v Národnej obrode či Pravde. Teraz sa karikatúram venuje menej, pretože ho vo veľkej miere zamestnáva práca pre TASR, kde pôsobí už 25 rokov. „Keď budem na dôchodku, verím, že sa do karikatúr naplno pustím. Nápady zbieram stále, zapisujem si ich do zošita,“ prezrádza nám Andrej Sekela. Zároveň sa nám však priznáva: „Čítim dlh voči tomuto regiónu. Tlačová správa musí mať nadregionál-

ny charakter. Zatiaľ som písal iba o vykopávkach, ale deje sa tu veľa pekných vecí. Mohol by som sa o život v mikroregiónu viac zaujímať. Rád by som pi-

sal aj o ňom.“ Keďže žije na vidieku, má veľkú záhradu. Sused ho dokonca volá Mičuríneč...

(šim)

ČO VÁM BUDEM HOVORIŤ.
 TROCHU SOM SA ZATÁRAL
 V MESTSKEJ PIVÁRNI A ŽIVOT BOL PREČ

Priženil sa do Nižnej Myšle v roku 1975, žije v regióne 33 rokov. Tvrdí však, že ho ešte stále spoznáva. Náš karikaturista Andrej SEKELA.

Ešte pred údením klobásky

Jeseň je čas častejších zabíjačiek. Viažu sa k nim povinnosti, ktoré by si mal splniť každý obyvateľ. Inak mu hrozí bloková pokuta od Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy. Domácu zabíjačku (ošipané, hovädzí dobytok) je povinný nahlásiť každý občan na príslušnú regionálnu veterinárnu a potravinovú správu - RVPS (§ 23 zákona č. 39/2007 Z.z.) telefonicky na 62 222 67. Chovateľ nahlásuje domácu zabíjačku telefonicky, faxom, elektronickou alebo klasickou poštou. Písomnosť musí byť doručená príslušnej RVPS najneskôr jeden pracovný deň pred stanoveným termínom domácej zabíjačky.

Ak máte otázky alebo nejasnosti, skontaktujte sa s Regionálnou veterinárnou a potravinovou správou.

Platnú legislatívu a informácie z oblasti veterinárnej starostlivosti nájdete na web stránke Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Bratislava - www.svpsr.sk

RPVS Košice-okolie, Kukučínova 24, Košice,
tel. 62 222 67, fax. 62 233 69, e – mail: rvsko@svsrr.sk

Obec **Košická Polianka** obnovila viacúčelovú budovu kultúrneho domu, súčasťou ktorej je obnovená sála a kuchyňa s kapacitou do 250 hostí. Súčasťou kuchynského zariadenia je chladiaci box s objemom 40 m3, určený pre chladenie jedál a nápojov do + 2 °C. Priestory kultúrneho domu Vám prenajmeme pri výhodných cenových podmienkach uvedených v tabuľke.

Konverzný kurz: 1 € = 30,126 Sk

Účel prenájmu	v letnom období	v zimnom období
svadby, plesy – cezpoľní	4500,- Sk/149,37 €	5000,- Sk/165,97 €
svadby, plesy - domáci	3500,- Sk/116,18 €	4000,- Sk/132,78 €
životné a iné jubileá	500,- Sk/16,60 €	1000,- Sk/33,19 €
predajné akcie (za každú hodinu)	100,- Sk/3,32 €	151,- Sk/5,00 €
Požičovné		
- za riad (kompletný servis)	6,- Sk/0,20 €/1 osoba	
- za obrusy	25,- Sk/0,83 €/1 kus	

Kontakt a bližšie informácie:

Obecný úrad Košická Polianka, 044 41 Košická Polianka 122,
tel.: 055/685 41 84, 685 43 53, mobil: 0911 754 014,
e-mail: kosickapolianka@netkosice.sk

www.trenkwalder.sk

Najväčšia ponuka práce a brigád!

S viac ako 7000 zamestnancami sme najväčšia personálna agentúra na Slovensku. Naše takmer 20-ročné skúsenosti ponúkajú klientom a zamestnancom potrebnú istotu a flexibilitu. Prostredníctvom 14 pobočiek po celom Slovensku sme vždy vo Vašej blízkosti.

PONÚKAME:

- najväčšiu ponuku práce a brigád
- rýchle a bezplatné získanie novej práce
- sociálne zabezpečenie a výplatu načas
- komplexné personálne služby pre firmy

Bezplatná infolinka! ☎ 0800 100 200

TRENKWALDER, a.s., 040 01 Košice
Hlavná 34 Tel: +421 (55) 7289 464 Mobil: +421 902 942 454
d.hodermarska@trenkwalder.com www.trenkwalder.sk

NAVŠTÍVTE NAŠU POBOČKU!

trenkwalder

a práca má budúcnosť

Cenník inzercie pre štvrtročník Abovský hlásnik

Štvrtročník vydávaný Regionálnym združením obcí Hornád

Formáty plošnej inzercie, strana má veľkosť A4		
	čierno - biela	farebná
1/1 strana	10 000 Sk/331,94 €	15 000 Sk/497,91 €
1/2 strana	5 000 Sk/165,97 €	7 500 Sk/248,95 €
1/3 strana	3 700 Sk/122,82 €	5 000 Sk/165,97 €
1/4 strana	2 500 Sk/82,98 €	3 700 Sk/122,82 €
1/8 strana	1 500 Sk/49,79 €	2 500 Sk/82,98 €
Riadková inzercia		
Nekomerčný riadkový inzerát len pre občanov		1,50 Sk/0,05 €/znak
Uvedené ceny platia pri dodaní hotového grafického návrhu. Ak grafický návrh pripravuje redakcia, účtuje sa 600 Sk/19,92 €/hod. bez DPH.		
Zľavy za opakovanie plošnej inzercie		
2x		20 %
3x		25 %
4x		30 %
Podmienky		
Za nábor a platbu inzercie zodpovedá Regionálne združenie obcí Hornád Mgr. Karol Dzugas, starosta obce Košická Polianka 055/685 43 53, kosickapolianka@stonline.sk , 0905 472 426. Konverzný kurz: 1 € = 30,1260 Sk		

Redakcia Abovského hlásnika vás čaká

Privítame, ak sa čitatelia zapájajú do tvorby novín. Niektorí z vás sú takí aktívni, že nám priamo prinášajú svoje články a fotografie. Ak by ste aj vy mali príspevky, ktoré by ste radi uverejnili v Abovskom hlásniku, radi vás privítame v našej redakcii, v Public Relations agentúre Communication House v centre Košíc, blízko Jakabovho paláca. Nájdete nás na Štefánikovej 6, na druhom poschodí. V ďalšom čísle vám prinesieme príbeh novín, dozviete sa, ako Abovský hlásnik pre vás pripravujeme.

Abovský hlásnik

štvrtročník
mikroregionu Hornád

Vydáva: Regionálne združenie obcí Hornád, **redakcia:** Communication House, s.r.o., **adresa:** Štefánikova 6, 040 01, Košice, **fax - tel/fax:** 055/ 623 00 70, 0905 812 883, **e-mail:** office@communicationhouse.sk, **vedúca redaktorka:** Dr. Katarína Eva Čániová, 0905 812 883, **redaktori:** Mgr. Katarína Šimková, 0911 192 830, Mgr. Anton Oberhauser, 0911 291 255, **redakčná rada:** Mgr. Karol Dzugas, Ing. Štefan Petrik, Ing. Miloš Barcal, František Bartko, Denisa Vargová, **e-mail:** regionhornad@gmail.com, www.regionhornad.sk, **tel.:** 055/699 90 18, vychádza ako štvrtročník pod registračným číslom RP 398/2008, **sadzba:** JIRI, **tlač:** Grafika, a.s., Tr. KVP 1, 040 11, Košice, tel: 055/645 12 53